

davkarijah se govori in tudi uraduje vedno več v magjarskem jeziku; v Medjimurji baje uže nekoji plebanoši pridigujejo magjarski. Ubogi Hrvati, politika bana Pejačevića je čudna!

Vnanje države. Nemški cesar, stari Viljelm, prišel je nedavno svoje 86. leto. Čestitali so mu od vseh strani, najznamenitneje pa ruski car, ki ga je imenoval svojega prijatelja in zaveznika. Bismark hoče na vse pretege samotržje s tobakom vladi priboriti, pa Nemci se mu povsod ustavljajo. — V Poznanskem Nemci Poljake silno ponemčjujejo. — Ruski car namerava obiskati avstrijskega cesarja in se potem v Moskvo preseliti, kder se da kronati. Judom se prepoveduje, na kmetih stanovati in krščene hlapce in dekletke imeti. Mnogo Judov se išče v sveto deželo. Prav imajo, naj le gredo v sv. deželo. — Bolgarski knez odposlal je sijajno poslaništvo v Belgrad, čestitat novemu srbskemu kralju. — Italijani imajo zaporedom rabuke delavcev in nemaničev, v Mesini, Palmanovi in blizu Neapolja so županstvom uradnice razdajali; papež so proglasili 7 novih kardinalov. — Francoska vlada je po žandarjih dala na dan sv. Benedikta pridne menihe Benediktine v samostanu Solesmes ugrabiti in iztirati. V Tuniško vdrla je 7000 Arabov, orožja jim je baje turški sultan poslal. — V severni Ameriki so več časa živeli Mormoni, ter je vsak mož imel po 10—30 žen. Grdo vlačugarstvo je republikanska vlada sedaj strogo prepovedala.

Za poduk in kratek čas.

Mostar.

II. Sultan je toraj podaril za zidanje cerkve ugodni prostor in še 50 kesah grošev, kar neki znaša v našem denaru do 3000 fl. Očetje frančiškani so mi pravili, da je od inostrancev največ pripomagal k stavbi pobožni l. 1878 umrl nadvojvoda Franc Karol, oča našega svetlega cesarja. Posebne zasluge pa si je pridobil za to svetišče tedanji Mostarski vladika prečastni fra Angjeo Kraljevič, ki je meseca avgusta l. 1879. v Konjici o priliki vizitacije nagloma umrl, in je bil tudi tam, obžalovan in objokovan od svojih škofljanov, pokopan. Po zunanji in notranji opravi in pripravi zasluži cerkva, da je stolna, škofovska katedrala. Vladika sicer ne biva za vsem v Mostaru, ampak dobre pol ure izven mesta v samotnem Vuko- ali Subodolu v priprostem, ednonadstropnem dvoru, ki ga je omislil l. 1847. biskup Barišić. Ne daleč od škofovske rezidence na strmem griči leži katoliško pokopališče, obdano z debelim, visokim zidom. Prav ličnih nagrobnih spomenikov nikakor ne manjka. Napisi so vsi slovanski, izjemši dva italijanska, od katerih se eden glasi: „Qui riposa Leopoldina Bonvicino, nata Manich, passò a miglior vita il dì due marzo 1869. Che iddio le accordi l'eterna pace. — Tu počiva

L. B. rojena Manieh, preselila se je v boljše življenje 2. dne marca 1869. Bog jej dal večni mir“. Hercegovski so skoro vsi, ne vem kako to, po ednem kopitu složeni. Za potrjilo nate dva:

„J. N. R. J. Ovdí počiva tilo pokojne Mare ščeri Ivana Zovke. Priminu G. G. 1873.“ in drugi: „J. N. R. J. Ovdí počiva tilo pokojnoga Marka Dalere. Isti sin Marka Dalere, koi se udusio u teškoj Neretvi na 18. Lucía G. G. 1879.“ Muhamedani imajo grobove po svojih vrtil in po bližnjih holmih; Srbi pa na griči tik svoje cerkve.

V Mostaru nabaja se v frančiškanskem samostanu tiskarna, l. 1872 ustanovljena z velikim trdom od vrlega Franje Miličevića. V njej se je tiskalo največ šolskih in znanstvenih knjig, ki so zagledale v Hercegovini beli dan, pisane in zložene od blagih frančiškanov, ki vzdržujejo in vodijo v lastnej hiši šolo za dečke; za dekleta pa skrbé usmiljene sestre. Katoliške šole so mnogo bolj uredjene, kakor muhamedanske ali srbske. Redovniki so pridno spisovali primerne, naučne knjige, kakoršne so n. p. „Slovinski bukvar za nauk djece Hercegovske. Pravopis za uizje učione katoličke v Hercegovini.

Račun za prvu in drugu godinu itd. Za samostanske latinske šole napisal je že imenovani vladika Angjeo Kraljevič slovnico latinsko: „Grammatica latino-illyrica. Romae 1863. Typis s. C. de propaganda fide“. Isti velemož je tudi izdal: „Zabava duhovna za dieu školsku. Uredio fra Angjeo Kraljevič biskup u Hercegovini. Mostar 1874 str. 16. 156. Nabral in sestavil je iz raznih knjižic, kakor sam piše, za ljubo mladino nauk, kako ima moliti in kaj hoče moliti; kaj je sveta meša in kako jo mora deca slišati. Za predgovor ali motto je posnel zlati nauk: „Fili! omnibus diebus vitae tuae in mente habeto Deum, et cave, ne aliquando peccato consentias. Sine! vse dni svojega življenja misli na Boga in glej, da nikdar ne privoliš v greh“. Tob. 4. (Dalje prih.)

Smešnica 13. Ko so v nekej vesi prvokrat z velikim novim zvonom zvonili, je neka starka rekla, da zvon ne brenči dosti. Nekdo izmed množice pa jej reče: Mati, le potrpite! Ko bo zvon tako star, ko ste Vi, bo že tudi dosti brenčal.

Srepež.

Razne stvari.

(Zahvalo) izrekata Laporska učitelja čast. g. J. Purgaju, provizorju, ki je šolskeje bukvarnici daroval 60 knjižnic.

(Graških Slovencev) je na tisoče, vpisalo pa pri štetju samo okolo 500. Sedaj imajo društvo „Slovanska čitalnica“, ki šteje uže 43 članov. Namen je, Slovincem in sploh Slovanom družbenko središče prirediti, da vsak zna, kde jih naj poišče. Društveni prostori so v Pfarrgasse šte. 1 v II. nadstropji. Načelnik je g. dr. Ignacij Klemenčič, docent na vseučilišči.